

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Ad executionem publicam canonum necessaria erat auctoritas regia, & tuitio. Confirmatio canonum decernenda est à Principe cum cognitione causæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

VI. Ex iis quæ dicta sunt colligi potest eam Hilario Papæ & Episcopis Gallicanis mentem fuisse ut debitam antiquis canonibus in veteri collectione comprehensis reverentiam custodirent, & ut suos tantum conderent ad interpretationem & supplementum antiquorum, quibus derogari non poterat. Canones itaque novi secundum auctoritatis gradum obtinebant post antiquos; quia Concilia regionalia cedere debent Conciliis plenariis Ecclesiæ universalis, ut sanctus Augustinus scribit: *Ipsa Concilia*, inquit, *quæ per singulas regiones vel provincias fiunt, plenariorum Conciliorum auctoritati quæ fiunt ex universo orbe Christiano sine ullis ambagibus cedunt.* Quare Agobardus Archiepiscopus Lugdunensis præclare dicebat de Canonibus Ecclesiæ Gallicanæ, canonum Gallicanorum sanctiones non esse passim æquali auctoritate recipiendas, ut *Nicani, Chalcedonensis, & ceterorum generalium ex totius mundi consensu congregatorum & receptorum; sed, quia congrua veneratione pro causis necessariis, quarum definitiones in illis generalibus non inveniuntur, fides sit eis adhibenda religione debita.* Canones illos vocavi novos post Concilium Vasense anni DXXXI. cujus ea sunt verba ex præfatione: *Et quamvis omnia quæ à sanctis sacerdotibus vel clericis observari debeant & antiqui & novelli canones continere probentur &c.*

VII. Eorum canonum collectio fiebat qui conditi erant ab universa Ecclesia Gallicana, vel à quadam ejus portione, sive in regno Vvisigorthorum, Burgundionum, aut Francorum, sive etiam in provincia Gallicana regni Italiæ, in qua habitæ fuere Synodi Arausicanæ & aliæ quædam provinciales; hique canones recipiebantur ab Episcopis aliarum provinciarum, confecta collectione sub nomine Gallicanorum Canonum. Id docet epistola encyclica Cæsarij Episcopi Arlatensis data anno quingentesimo trigésimo quarto, qui adducit canones à Ioanne secundo Papa missos ad significandam pœnam crimini debitam quod Episcopo Reienfi Contumelioso objiciebatur, qui descripti sunt ex Collectione Dionysiana: quibus addit Cæsarius canonem nonum Concilij Nicæni, & dein titulum hunc apponit: *Incipiunt Tituli Canonum Gallicani.* Addit quoque canonem quartum Valentinum, nonumque Concilij primi Aurelianensis, tum XXXIII. Arausicani primi, & XXXI. Concilij Epauensis. Demum his verbis epistolam suam concludit: *Eccc manifestissimè constat quia secundum quod & Tituli antiquorum patrum, --- sed & Canones Gallicani continere videntur, Clerici in adulterio deprehensi, aut ipsi confessi,*

aut ab aliis revicti, ad honorem redire non possunt.

Ecclesiarum communicatio efficiebat ut in Hispaniis quoque vim legis obtinerent Canones Gallicani; ut patet ex Concilio Tarraconensi habito anno DXXVII. quod eos recipit quoad monachorum statum: *Canonum autè omnia Gallicanorum, inquit, de eis constitutione servata.*

Vide Notæ ad Agobardum pag. 10.

CAPVT XXII.

Synopsis.

I. Ad executionem publicam canonum necessaria erat auctoritas regia, & iussio. Confirmatio canonum decernenda est à Principe cum cognitione causæ.

II. Imperatores confirmaverunt Concilia Oecumenica. Theodosij confirmationem petiit secunda Synodus Oecumenica.

III. Synodus Aurelianensis prima tractavit de Titulis à Clodoveo Rege propositis, à quo Episcopi petunt confirmationem canonum. Actum id à Clodoveo ad exemplum Theodosij.

IV. Insignis est locus è Synodo CP. sub Mena ad probandam in hac materia Principum auctoritatem.

V. Iustinianus Concilio Quinto proposuit materiam quæ tractanda erat.

VI. Synodus Aurelianensis secunda est exemplum veterum Conciliorum. Eam Clodoveus confirmavit, tamen editum ejus non extat. Cur necessaria confirmatio Principum.

VII. Expenditur editum Clotarij Regis pro confirmatione canonum Concilij Parisiensis quinti. De electionibus Episcoporum. De veniâ Clericorum. De eorum causis. Quinam sint juniores Ecclesiæ. Crimina privilegiata. De statu libertorum. Editum illud decretum est ex sententia & consilio Episcoporum & optimatum regni. Quare summo applausu acceptum est à personis ecclesiasticis. De raptoribus viduarum aut monialium.

VIII. Post conditos canones, agebatur de judiciis causarum.

IX. In Conciliis generalibus tractabantur causæ communes, id est, magni momenti. Imperatores dare poterant iudices ecclesiasticos in causa ecclesiastica. Non licebat excedere terminos causarum in Synodo propositarum à Principe. Probatur variis exemplis.

SE D præter modificationem à me paulò antè explicatam circa convenientiam novorum & antiquorum canonum, necessarium insuper erat, ad executionem eorum publicam, ut Regum nostrorum auctoritate firmarentur. Quo in capite ij jure Imperatorum utebantur, quibus successerant in provinciis quæ, cadente Imperio, regni Francorum coronæ cesserant. Episcopi verò Gallicani eundem ordinem servabant quem veteres Episcopi in Conciliis universalibus congregati tenuerant, petendo nimirum confirmationem decretorum ab Im-

Vide lib. 2. c. 10. & seqq.

Vide lib. 4. c. 5. & 1.

Agobardus in lib. aduersus legem Gundobadi cap. 11.

Vile scripti lib. 1. cap. 4. 5. 6.

Vide lib. 1. c. 4. f. 6.

Vide lib. 2. c. 10. & seqq.

Vide lib. 4. c. 5. & 1.

peratoribus, sive pro damnatione hæreseos, sive etiam pro constitutione disciplinæ ecclesiasticæ. in quibus tamen discrimen observare licet. Nam vis & robor definitionum in materia fidei non pendent ab auctoritate Principum, sed ab ecclesiastica: quæ sola potest judicare de jure, & ad quam pertinet inquirere an opinio quæ controvertitur, hæretica sit, an orthodoxa; adeo ut, quoad hoc, nullæ aliæ sint auctoritatis regiar partes, quum decreta de fide confirmat, nisi ut supremam tuitionem impertiat executioni rerum judicatarum, sitque poenis ecclesiasticis addat seculares, exilij videlicet, publicationis, & ultimi supplicij. Quantum autem ad canones; cum ij legum loco sint, & instituta perpetua, quæ spectant ad subditos Principum, sive Clericos, sive laicos, novamque politiam introducant in dispositionem civilem, valde interest Principum ne eorum antè executionem permittant quàm eos consideraverint, ut sciant an aliquid in eis contineatur quod lædat utilitatem publicam aut jura & tranquillitatem Imperij. Quare confirmatio horum canonum decernenda est à Principe cum cognitione causæ; quandoquidem eis vim legis publicæ in regno tribuit acceptatio & consensus Principis, tanquam capitis populorum, & confirmatio etiam, tanquam Principis qui superiorem non agnoscit.

Vide lib. 1. c. 10.
§. 8.

Vide lib. 1. c. 10.
§. 9. & seqq.

II. Vetus illa consuetudo probari potest tum ex praxi, tum etiam ex edictis Constantini, Theodosij, Marciani, & Iustiniani Imperatorum: qui confirmaverunt decreta Concilij Nicæni, Constantinopolitani, Ephesini, Chalcedonensis, & Constantinopolitani sub Agapeto & Mena. Verùm sufficit, quod ad præsens institutum attinet, epistola synodica Concilij CP. Oecumenici secundi ad Theodosium Imperatorem; in qua patres aiunt se ex officio teneri ad relationem eorum quæ in synodo gesta sunt Principi mittendam; adduntque se damnasse hæreses subortas adversus catholicam fidem, ac præterea quasdam regulas pro disciplina Ecclesiæ constituendas decrevisse, quas epistola adjungunt. Quapropter clementiam Principis orant ut ea confirmare dignetur. *Rogamus itaque tuam clementiam ut per literas quoque tuæ pietatis confirmetur Concilij decretum; ut sicuti literis, quibus nos convocasti, Ecclesiam honore profecutus es, ita etiam finem eorum quæ decreta sunt obsignes.*

III. Quoad verò praxim Ecclesiæ Gallicæ, illustrius exemplum proferri non potest quàm epistola synodica Concilij Aurelianensis primi, quod ceterorum forma & exemplar esse debet. Tractant enim patres de Titu-

lis, id est, Capitibus à Rege propositis, cujus judicio submitunt canones à synodo conditos, quorum confirmationem petunt. *Quia, inquit in epistola ad Clodoveum Regem, tanta ad religionis catholice cultum gloriosa fidei cura vos excitat ut sacerdotalis mentis affectu Sacerdotes de rebus necessariis tractatos in unum colligi jusseritis, secundum voluntatis vestra consultationem & titulos quos dedistis ea qua nobis visum est definitione respondimus; ita ut si ea qua nos statuimus etiam vestro recta esse judicio comprobantur, tanti consensus Regis ac Domini majori auctoritate servanda tantorum firmet sententiam Sacerdotum.* At non fortuito, aut per occasionem, synodus deliberat de materia à Rege proposita, sed quia inter jura regia & hoc etiam extremum est ut Conciliorum cognitionem Principes intra certos limites coërceant, servato quoque ordine præscripto. Modus hic agendi deprehenditur in literis Imperatoris Theodosij pro convocatione Concilij Ephesini primi atque item secundi, in quibus præscribit materias de quibus tractari oporteat. Praxis autem illius instituti extat in Chalcedonensi Synodo; quæ coacta quidem erat ad definiendam causam fidei, sed cum ad causarum particularium judicium ventum est, sive adversus Dioscorum, sive aliam ob causam, tum in Actis leguntur nonnullorum libelli Marciano Imperatori oblatis petentium ut eorum causæ judicentur in Concilio unâ eorum rescripto Principis.

IV. Singularis est in hac materia auctoritas Concilij CP. sub Mena. Imperator Iustinianus in ea urbe synodum congregaverat anno dxxxvi. ex Episcopis quatuor patriarchatum Ecclesiæ orientalis ad iudicandas accusationes quas adversus Anthimum Episcopum Trapezuntinum proponebat Marianus Archimandrita. Postquam is iudicio synodi dejectus fuit, Episcopi patriarchatus Antiocheni, itemque nonnulli alij Episcopi, monachi, ac Clerici, enixè & cum acclamationibus extraordinariis à Mena Patriarcha efflagitarunt ut statim sententiam damnationis & anathema pronuntiaret adversus Severum Episcopum Antiochenum, Petrum Episcopum Apameæ, & Zoaram monachum, complices hæreseos Anthimi. At Menas, qui videbat literas Principis pro convocatione Concilij, solius Anthimi mentionem facere, respondet referendum esse de hac petitione ad Principem. Nam, addidit ille, *nihil eorum quæ in sanctissima Ecclesia moventur convenit fieri præter sententiam & jussum ipsius. Rogamus itaque vestram caritatem in presentiarum quiescere, ut nos tempus accipiamus referre ad pias suas aures ea quæ à vobis excla-*

lib. 1. c. 10.
§. 11.

lib. 1. c. 10.
c. 11.